STORTINGET

Innst. 22 S

(2026–2027)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:275 S (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Bjørn Larsen om en tydelig og forpliktende integreringskontrakt

---

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«1. Stortinget ber regjeringen sørge for at det innføres en tydelig og forpliktende integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente. Kontrakten skal være obligatorisk å signere.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente skal inneholde krav om å anerkjenne norske lover, regler og verdier. Det skal tydeliggjøres at Norge er et sekulært samfunn, bygd på demokratiske prinsipper som likestilling mellom kjønn, muligheten til å utøve religionsfrihet uten tvang, at ytringsfrihet skal respekteres, og at dette inkluderer kritikk av deres egen religion, og at man skal anerkjenne de rettsstatlige prinsippene i Norge.
3. Stortinget ber regjeringen sørge for at en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente inkluderer innhold om barneoppdragelse i Norge. Den skal presisere at enhver form for barneoppdragelse skal skje uten vold eller tvang, og dette inkluderer negativ sosial kontroll og æreskrenkelser.
4. Stortinget ber regjeringen sørge for at en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente inneholder krav og forventninger knyttet til arbeid og utdanning. Alle som signerer kontrakten, skal forplikte seg til å aktivt skaffe seg et arbeidsforhold eller utdanning. Det skal tydeliggjøres at en rekke rettigheter fordrer at den som signerer, er i et arbeidsforhold eller under utdanning.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for at brudd på en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente skal få tydelige konsekvenser. Kontrakten skal knyttes opp mot retten til ytelser, stønader, trygder, retten til å få innvilget familiegjenforening, rett til sekundærbosetting og rettigheter knyttet til et eventuelt statsborgerskap og oppholdstillatelse.
6. Stortinget ber regjeringen sørge for at enhver ikke-vestlig innvandrer som ankommer Norge, og som ikke signerer på en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente, umiddelbart får avslag på søknad om oppholdstillatelse og returneres til hjemlandet eller et trygt tredjeland.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng har i brev av 1. oktober 2026 uttalt seg til representantforslaget. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har mottatt skriftlige høringsinnspill om saken. Disse kan leses på sakens side på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Konstanse Marie Alvær, Monica Nielsen, Jon-Ivar Nygård og Malin Bye Sørensen, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Cathrine Linnes, Rune Midtun og Helge André Njåstad, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, og fra Rødt, lederen Hanne Beate Stenvaag, viser til Representantforslag 275 S (2025–2026) om en tydelig og forpliktende integreringskontrakt.

Komiteen mener at god integreringspolitikk innebærer at det stilles krav til deltagelse og vilje til integrering. Grunnleggende prinsipper som demokrati, likestilling, barns rettigheter, frihet fra vold og tvang og respekt for rettstaten er sentrale forutsetninger for deltakelse i det norske samfunnet.

Komiteen har mottatt statsråd Kjersti Stensengs vurdering av forslaget og viser til hennes uttalelse i brev datert 1. oktober 2026.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt, mener vellykket integrering er avgjørende for både den enkelte og samfunnet. Det er viktig at nyankomne får kunnskap om norske lover, rettigheter og plikter, og at det stilles tydelige forventninger til deltakelse i arbeid, utdanning og samfunnsliv. Det er viktig at det jobbes godt med å få flest mulig til å bli i stand til å forsørge seg selv så raskt som mulig. Det er viktig for samfunnskontrakten at alle som kan, bidrar til fellesskapet. Gode resultater oppnås i balansen mellom å stille krav og at samfunnet stiller opp med et integreringsprogram som er treffsikkert.

Flertallet viser til at Stortinget gjennom behandlingen av Prop. 70 L (2025–2026) har vedtatt innføring av en integreringserklæring som skal signeres av deltakere i introduksjonsprogrammet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, viser til regjeringens arbeid med å følge opp anmodningsvedtakene nr. 817 og 818 av 28. mai 2026 om å vurdere hvordan brudd på erklæringen kan sanksjoneres, og hvordan slike brudd eventuelt kan ses i sammenheng med retten til permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Stortinget relativt nylig har vedtatt en integreringserklæring. Integreringserklæringen ivaretar de hensyn som forslagsstillerne ønsker å oppnå.

I statsrådens svarbrev av 1. oktober 2026 til komiteen uttaler statsråden:

«Stortinget har gjennom behandlingen av Prop. 70 L (2025-2026) vedtatt innføring av en integreringserklæring som skal signeres av deltakere i introduksjonsprogrammet. Integreringserklæringen skal tydeliggjøre rettigheter, plikter og forventninger i integreringsprosessen. Jeg vil i den forbindelse peke på at flere av forholdene som omtales i representantforslaget allerede er en del av den vedtatte integreringserklæringen.»

Disse medlemmer viser til at integreringserklæringen blant annet fastslår at den enkelte skal

- følge opp mål og aktiviteter i integreringsplanen,
- delta aktivt i opplæring i norsk og samfunnskunnskap,
- arbeide for å bli økonomisk selvstendig gjennom arbeid eller utdanning,
- respektere norske lover,
- anerkjenne prinsipper om likestilling og ikke-diskriminering,
- respektere den enkeltes frihet og selvbestemmelse,
- forstå at trusler, tvang, vold og overgrep er forbudt,
- ivareta foreldreansvar og barns rettigheter, herunder beskyttelse mot vold og skadelig atferd.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderparti-regjeringen skal føre en kontrollert, bærekraftig og rettferdig innvandringspolitikk for å bevare tilliten til både rettsstaten og velferdsstaten. Det er også viktig å både stille krav og stille opp i integreringen.

Flere kommuner gir tilbakemeldinger om at de møter utfordringer knyttet til både integrering og sekundærflytting. Det tar disse medlemmer på alvor.

Disse medlemmer deler forslagsstillernes mål om å styrke integreringen av personer som skal bygge sin fremtid i Norge. Selv om integreringsarbeidet i stort går bra i Norge sammenlignet med de fleste andre land, er det for mange som faller utenfor, og som ikke kommer i utdanning eller arbeid.

For Arbeiderpartiet handler integreringspolitikken grunnleggende om arbeid, fellesskap og like muligheter. Et samfunn med høy tillit og små forskjeller forutsetter at flest mulig deltar i arbeidslivet, lærer seg norsk og kjenner de verdiene og forpliktelsene som ligger til grunn for det norske samfunnet.

Disse medlemmer viser til at de som kommer til Norge, skal møtes med tydelige krav og forventninger om å lære seg norsk, å komme i arbeid og om grunnleggende rettigheter og plikter, som likestilling og retten til frie liv.

I Norge stilles det krav om deltagelse i integreringsprogram. Samfunnet stiller krav til flyktninger og innvandrere på lik linje med andre borgere gjennom lover og regler.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderparti-regjeringen de siste månedene har lansert flere tiltak for å styrke integreringspolitikken, herunder arbeid med integreringsstrategi, integreringsstønad, utredning av forbud mot uønsket sekundærflytting, monitor om segregering og ekspertutvalg om norskopplæring. Dette er viktig for at enda flere blir en del av fellesskapet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at en av de største svakhetene ved norsk integreringspolitikk over lang tid har vært mangelen på tydelige krav og forventninger til dem som kommer til Norge, kombinert med altfor høy innvandring. Altfor ofte har integreringspolitikken handlet om hvilke rettigheter og ytelser innvandrere skal motta, fremfor hvilke plikter og hvilket ansvar den enkelte har for å bli en del av det norske samfunnet. Disse medlemmer mener at en vellykket integreringspolitikk må bygge på et grunnleggende prinsipp om at det skal stilles krav til dem som kommer til Norge, og at manglende etterlevelse av disse kravene må få konsekvenser.

Disse medlemmer understreker at Norge er et samfunn bygget på demokrati, rettsstatlige prinsipper, personlig frihet, likestilling og ytringsfrihet. Dette er grunnleggende verdier som ikke er gjenstand for forhandlinger. Personer som får opphold i Norge, må respektere norsk lov og akseptere de grunnleggende spillereglene som det norske samfunnet bygger på. Disse medlemmer mener det er en selvfølge at den som ønsker å bosette seg i Norge, også må være villig til å tilpasse seg de grunnleggende verdiene og forventningene som gjelder her.

Disse medlemmer viser til at regjeringen gjennom Prop. 70 L (2025–2026) fremmet forslag om å erstatte den tidligere integreringskontrakten med en integreringserklæring. Disse medlemmer har tidligere påpekt at regjeringens modell i all hovedsak fremstår som symbolpolitikk, ettersom det ikke ble foreslått selvstendige sanksjoner ved manglende etterlevelse. Disse medlemmer mener det er liten verdi i å kreve en underskrift på et dokument dersom det ikke får noen reelle konsekvenser å bryte forpliktelsene man har påtatt seg.

Disse medlemmer viser videre til behandlingen av Innst. 309 L (2025–2026), hvor Stortinget vedtok å be regjeringen vurdere en bredere målgruppe for integreringserklæringen, ulike sanksjoner ved brudd og mulige konsekvenser for blant annet permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap. Disse medlemmer mener dette viser at flere av de andre partier har snudd og nå erkjenner at integreringspolitikken må inneholde tydeligere krav og konsekvenser, slik Fremskrittspartiet har tatt til orde for gjennom mange tiår. Disse medlemmer mener imidlertid at tiden er inne for å gå fra utredninger og gode intensjoner til konkrete og forpliktende tiltak.

Disse medlemmer mener det derfor må innføres en obligatorisk og forpliktende integreringskontrakt for ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente. Kontrakten må tydeliggjøre hvilke krav Norge stiller til den enkelte, og hvilke konsekvenser det får dersom disse kravene ikke etterleves. Disse medlemmer understreker at integrering ikke er en ensidig oppgave for norske myndigheter og skattebetalere. Det offentlige skal legge til rette for at den enkelte kan lære norsk, komme i arbeid og bli en del av samfunnet, men hovedansvaret for å la seg integrere må ligge hos den enkelte innvandrer.

Disse medlemmer mener at en slik integreringskontrakt må stille tydelige krav om respekt for norske lover og grunnleggende verdier. I Norge er det religionsfrihet, hvor religionsfriheten også innebærer frihet fra religion, og hvor ingen har rett til å begrense andres frihet med henvisning til religiøse eller kulturelle overbevisninger. Ytringsfriheten omfatter også retten til å kritisere religioner, herunder islam, og til å fremsette ytringer som andre kan oppleve som krenkende. Disse medlemmer mener det er helt uakseptabelt dersom religiøse overbevisninger brukes som begrunnelse for vold, trusler eller forsøk på å innskrenke andres lovlige ytringer. Den som bosetter seg i Norge, må akseptere at norsk lov står over religiøse regler og kulturelle tradisjoner.

Disse medlemmer er videre særlig bekymret for negativ sosial kontroll, æresrelatert vold og andre former for undertrykkelse som forekommer i enkelte innvandrermiljøer. Dette rammer særlig kvinner, barn og unge som fratas muligheten til å bestemme over egne liv. Disse medlemmer mener det er avgjørende at foreldre som kommer til Norge, får tydelig beskjed om at norsk lov gjelder også innenfor hjemmets fire vegger. Vold mot barn, tvangsekteskap, æresrelatert vold og negativ sosial kontroll kan aldri aksepteres med henvisning til kultur, religion eller tradisjon. En forpliktende integreringskontrakt må derfor tydelig slå fast hvilke krav som stilles til barneoppdragelse, barns rettigheter og den enkeltes frihet til å bestemme over eget liv.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre understreker at det er avgjørende

å stille langt tydeligere krav til arbeid, utdanning og selvforsørgelse. Det er etter disse medlemmers syn ikke bærekraftig at store grupper innvandrere blir stående utenfor arbeidslivet og over tid blir avhengige av offentlige ytelser. Dette er negativt både for den enkelte, for integreringen og for bærekraften i det norske velferdssamfunnet. Disse medlemmer mener at alle som har mulighet til å arbeide, skal forventes å gjøre det, og at offentlige ytelser i større grad må knyttes til krav om aktivitet, kvalifisering og reell innsats for å bli selvforsørget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Danmark har gått betydelig lenger enn Norge i å stille krav om arbeid, aktivitet og selvforsørgelse. Disse medlemmer mener Norge bør lære av den danske tilnærmingen, hvor det legges større vekt på den enkeltes ansvar, og hvor manglende deltakelse i pålagte aktiviteter kan få økonomiske konsekvenser. Disse medlemmer mener en integreringskontrakt må tydeliggjøre at det å komme til Norge ikke innebærer en ubetinget rett til å bli forsørget av norske skattebetalere, men en forventning om å bidra til samfunnet gjennom arbeid.

Disse medlemmer mener at en av de viktigste forskjellene mellom regjeringens integreringserklæring og Fremskrittspartiets forslag er spørsmålet om konsekvenser ved brudd. En kontrakt uten konsekvenser er etter disse medlemmers syn lite mer enn et symbolsk dokument. Disse medlemmer mener derfor at manglende etterlevelse må kunne få betydning for retten til offentlige ytelser og stønader, familiegjenforening, sekundærbosetting, permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap. Disse medlemmer mener at personer som aktivt motsetter seg integrering, ikke skal kunne forvente de samme rettighetene som personer som gjør en reell innsats for å lære norsk, komme i arbeid og bli selvforsørget.

Disse medlemmer vil særlig understreke behovet for å knytte retten til sekundærbosetting til krav om selvforsørgelse. Norske kommuner bruker betydelige ressurser på å bosette og integrere flyktninger. Når personer som er bosatt i én kommune, senere flytter videre uten å være selvforsørget, risikerer man at integreringsarbeidet svekkes samtidig som kostnadene overføres til en ny kommune. Disse medlemmer mener derfor at det må stilles tydelige krav om selvforsørgelse før flyktninger kan flytte til en annen kommune og samtidig forvente å bli forsørget gjennom offentlige ytelser.

Disse medlemmer mener videre at signering av integreringskontrakten må være obligatorisk. Det er etter disse medlemmers syn en grunnleggende forutsetning at personer som søker om opphold i Norge, er villige til å forplikte seg til å respektere norske lover, demokratiske prinsipper og grunnleggende rettigheter. Disse medlemmer mener at manglende vilje til å undertegne en slik kontrakt må få konsekvenser for behandlingen av søknader om oppholdstillatelse, og viser til representantforslagets forslag om avslag og retur til hjemlandet eller et trygt tredjeland ved manglende signering.

Disse medlemmer understreker at en vellykket integrering er avgjørende for å bevare tilliten, tryggheten og fellesskapet i det norske samfunnet. Integrering kan ikke være frivillig dersom målet er at personer som kommer til Norge, faktisk skal bli en del av samfunnet. Det må være en tydelig sammenheng mellom rettigheter og plikter. Disse medlemmer mener Fremskrittspartiets forslag om en forpliktende integreringskontrakt vil bidra til å ansvarliggjøre den enkelte, stille tydeligere krav om respekt for norske lover og verdier, redusere avhengigheten av offentlige ytelser og styrke integreringen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det innføres en tydelig og forpliktende integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente. Kontrakten skal være obligatorisk å signere.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente skal inneholde krav om å anerkjenne norske lover, regler og verdier. Det skal tydeliggjøres at Norge er et sekulært samfunn, bygd på demokratiske prinsipper som likestilling mellom kjønn, muligheten til å utøve religionsfrihet uten tvang, at ytringsfrihet skal respekteres, og at dette inkluderer kritikk av deres egen religion, og at man skal anerkjenne de rettsstatlige prinsippene i Norge.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente inkluderer innhold om barneoppdragelse i Norge. Den skal presisere at enhver form for barneoppdragelse skal skje uten vold eller tvang, og dette inkluderer negativ sosial kontroll og æreskrenkelser.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente inneholder krav og forventninger knyttet til arbeid og utdanning. Alle som signerer kontrakten, skal forplikte seg til aktivt å skaffe seg et arbeidsforhold eller utdanning. Det skal tydeliggjøres at en rekke rettigheter fordrer at den som signerer, er i et arbeidsforhold eller under utdanning.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at brudd på en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger,

asylsøkere og familiegjenforente skal få tydelige konsekvenser. Kontrakten skal knyttes opp mot retten til ytelser, stønader, trygder, retten til å få innvilget familiegjenforening, rett til sekundærbosetting og rettigheter knyttet til et eventuelt statsborgerskap og oppholdstillatelse.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at enhver ikke-vestlig innvandrer som ankommer Norge, og som ikke signerer på en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente, umiddelbart får avslag på søknad om oppholdstillatelse og returneres til hjemlandet eller et trygt tredjeland.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet mener det skal stilles tydelige forventninger til mennesker som skal etablere seg i Norge. Det innebærer krav om å lære norsk, skaffe seg arbeid, følge norske lover og respektere grunnleggende verdier i det norske samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre deler forslagsstillernes ønske om en mer forpliktende integreringspolitikk, men mener forslaget ikke i tilstrekkelig grad ivaretar gjensidigheten en integreringskontrakt bør bygge på. Forslaget legger hele byrden på den enkelte. Kommunen og det offentlige bør også forplikte seg til å gi den enkelte opplæring og oppfølging som gjør det mulig å innfri krav og forventninger.

Disse medlemmer viser til Dokument 8:90 S (2025–2026), jf. Innst. 221 S (2025–2026), der Høyre fremmet forslag om å innføre en borgerkontrakt. Borgerkontrakten bygger på gjensidig forpliktelse. Den nyankomne må ta ansvar for å bli en del av det norske samfunnet, gjennom norskopplæring, arbeid eller utdanning og respekt for norsk lov og grunnleggende verdier. Kommunen og det offentlige skal på sin side sørge for individuell kartlegging, norskopplæring tilpasset den enkeltes nivå og etablere raskere kontakt med arbeidslivet. Manglende oppfyllelse skal få konsekvenser. Høyre foreslo derfor at gjennomføring av borgerkontrakten skal ha betydning for rettigheter knyttet til permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap.

Disse medlemmer viser videre til behandlingen av Prop. 70 L (2025–2026), jf. Innst. 309 L (2025–2026), hvor Høyre fikk gjennomslag for flere sentrale elementer fra forslaget om en borgerkontrakt. Stortinget ba regjeringen vurdere en bredere målgruppe for integreringserklæringen og ulike sanksjoner ved brudd, inkludert vurdere betydning for permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap. Stortinget ba også om en vurdering av konsekvenser ved manglende oppfyllelse av integreringsforpliktelser, inkludert økonomiske sanksjoner og betydning for oppholdstillatelse i grove tilfeller.

Disse medlemmer mener derfor at flere av problemstillingene forslagsstillerne retter oppmerksomheten mot, er relevante og viser store utfordringer i det norske samfunnet. Disse medlemmer deler ambisjonen om en strengere og mer forpliktende integreringspolitikk. Forslaget tydeliggjør kravene til den enkelte, men spesifiserer ikke i tilstrekkelig grad hva myndighetene skal levere for at kravene skal kunne innfris. Høyres borgerkontrakt ivaretar dette uten å svekke den enkeltes hovedansvar eller konsekvensene ved manglende oppfølging. Disse medlemmer viser også til at Stortinget allerede har bedt regjeringen vurdere sentrale elementer fra Høyres modell.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener god integrering skapes gjennom rettigheter, deltakelse og gjensidige forpliktelser mellom den enkelte og samfunnet. Disse medlemmer viser til at deltakelse i introduksjonsprogram, norskopplæring og kvalifisering til arbeid allerede bygger på tydelige krav og individuell oppfølging. Disse medlemmer mener derfor at en egen integreringskontrakt i hovedsak framstår som symbolpolitikk, og er bekymret for at forslaget kan bidra til å skape et inntrykk av at mennesker med innvandrerbakgrunn i mindre grad respekterer norske lover og verdier. Integrering lykkes best gjennom arbeid, utdanning, språk og inkluderende fellesskap.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at det innføres en tydelig og forpliktende integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente. Kontrakten skal være obligatorisk å signere.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente skal inneholde krav om å anerkjenne norske lover, regler og verdier. Det skal tydeliggjøres at Norge er et sekulært samfunn, bygd på demokratiske prinsipper som likestilling mellom kjønn, muligheten til å utøve religionsfrihet uten tvang, at ytringsfrihet skal respekteres, og at dette inkluderer kritikk av deres egen religion, og at man skal anerkjenne de rettsstatlige prinsippene i Norge.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for at en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente inkluderer innhold om barne-

oppdragelse i Norge. Den skal presisere at enhver form for barneoppdragelse skal skje uten vold eller tvang, og dette inkluderer negativ sosial kontroll og æreskrenkelser.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sørge for at en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente inneholder krav og forventninger knyttet til arbeid og utdanning. Alle som signerer kontrakten, skal forplikte seg til aktivt å skaffe seg et arbeidsforhold eller utdanning. Det skal tydeliggjøres at en rekke rettigheter fordrer at den som signerer, er i et arbeidsforhold eller under utdanning.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sørge for at brudd på en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente skal få tydelige konsekvenser. Kontrakten skal knyttes opp mot retten til ytelser, stønader, trygder, retten til å få innvilget familiegjenforening, rett til sekundærbosetting og rettigheter knyttet til et eventuelt statsborgerskap og oppholdstillatelse.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen sørge for at enhver ikke-vestlig innvandrer som ankommer Norge, og som ikke signerer på en integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente, umiddelbart får avslag på søknad om oppholdstillatelse og returneres til hjemlandet eller et trygt tredjeland.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:275 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Bjørn Larsen om en tydelig og forpliktende integreringskontrakt – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 3. november 2026

Hanne Beate Stenvaag
leder

Jon-Ivar Nygård
ordfører

VEDLEGG

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen i Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	26/1780-5	1. oktober 2026

Svar på representantforslag 8:275 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Bjørn Larsen om en tydelig og forpliktende integreringskontrakt

Jeg viser til brev fra kommunal- og forvaltningskomiteen 13. mai 2026 med anmodning om min vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Bjørn Larsen, om innføring av en tydelig forpliktende integreringskontrakt for ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente

Jeg deler forslagsstillernes mål om å styrke integreringen av personer som skal bygge sin framtid i Norge. Det er viktig at nyankomne får kunnskap om norske lover, rettigheter og plikter, og at det stilles tydelige forventninger til deltakelse i arbeid, utdanning og samfunnsliv. Grunnleggende prinsipper som demokrati, likestilling, barns rettigheter, frihet fra vold og tvang og respekt for rettsstaten er sentrale forutsetninger for deltakelse i det norske samfunnet. Innføringen av integreringserklæringen er nettopp begrunnet i et ønske om å tydeliggjøre rettigheter, plikter og forventninger og understøtte den enkeltes integreringsprosess.

Stortinget har gjennom behandlingen av Prop. 70 L (2025-2026) vedtatt innføring av en integreringserklæring som skal signeres av deltakere i introduksjonsprogrammet. Integreringserklæringen skal tydeliggjøre rettigheter, plikter og forventninger i integreringsprosessen. Jeg vil i den forbindelse peke på at flere av forholdene som omtales i representantforslaget allerede er en del av den vedtatte integreringserklæringen.

Erklæringen fastslår blant annet at den enkelte skal:

- følge opp mål og aktiviteter i integreringsplanen,
- delta aktivt i opplæring i norsk og samfunnskunnskap,
- arbeide for å bli økonomisk selvstendig gjennom arbeid eller utdanning,
- respektere norske lover,
- anerkjenne prinsipper om likestilling og ikke-diskriminering,
- respektere den enkeltes frihet og selvbestemmelse,
- forstå at trusler, tvang, vold og overgrep er forbudt,
- ivareta foreldreansvar og barns rettigheter, herunder beskyttelse mot vold og skadelig atferd.

Integreringserklæringen kan leses i sin helhet på regjeringens nettsider. Det tas sikte på at erklæringen trer i kraft fra 1. januar 2027.

Jeg viser videre til Stortingets behandling av Prop. 70 L (2025-2026) og de vedtatte anmodningsvedtakene 816, 817 og 818. Gjennom disse vedtakene har Stortinget allerede bedt regjeringen komme tilbake med vurderinger av:

- en bredere målgruppe for integreringserklæringen etter modell av den danske oppholds- og selvforsørgelseserklæringen (vedtak 816),
- ulike former for sanksjoner ved brudd på integreringserklæringen, og hvordan dette eventuelt kan sees i sammenheng med rettigheter knyttet til permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap (vedtak 817), og
- konsekvenser ved manglende oppfyllelse av integreringsforpliktelser, inkludert økonomiske sanksjoner og betydning for oppholdstillatelse i grove tilfeller (vedtak 818).

Regjeringen vil følge opp disse vedtakene og komme tilbake til Stortinget med de vurderingene som er etterspurt.

Nærmere om de enkelte forslagene
Forslag 1*: Obligatorisk integreringskontrakt for alle ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente.*

Integreringserklæringen skal signeres av deltakere i introduksjonsprogrammet, som i hovedsak er nyankomne flyktninger og deres eventuelle ektefeller eller samboere, jf. lov 12. juni 2026 nr. 23 om endringer i integreringsloven (integreringserklæringen). I tråd med anmodningsvedtak nr. 816 vil regjeringen vurdere om en bredere målgruppe skal undertegne integreringserklæringen etter modell fra den danske oppholds- og selvforsørgelseserklæringen. Vi vil komme tilbake til Stortinget angående målgruppen.

Forslaget avgrenser målgruppen til ikke-vestlige flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente. Jeg mener det ikke bør innføres ordninger som bygger på generelle skiller mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere. Dagens regelverk bygger i hovedsak på oppholdsgrunnlag, integreringsbehov og deltakelse i kvalifiseringstiltak, ikke på geografisk opprinnelse eller tilhørighet til bestemte landgrupper.

Forslaget innebærer derfor et brudd med hvordan dagens regelverk er bygget opp. Personer med samme oppholdsgrunnlag og samme rettigheter og plikter etter gjeldende lovverk vil kunne bli underlagt ulike regler avhengig av hvilken landgruppe de kommer fra. Jeg kan ikke se at forslagsstillerne har begrunnet hvorfor en slik avgrensning bør legges til grunn.

Jeg understreker samtidig at forbudet mot diskriminering etter EMK artikkel 14 og likestillings- og diskrimineringsloven § 6 kan være til hinder for en ordning som knytter særskilte plikter og rettsvirkninger til bestemte grupper av innvandrere på grunnlag av opprinnelse eller landbakgrunn.

Forslag 2*: Krav om å anerkjenne norske lover, demokratiske verdier og grunnleggende rettigheter som en del av integreringskontrakten.*

Integreringserklæringen skal inneholde punkter som gjelder anerkjennelsen av lover, regler og verdier. Sentrale rettigheter som likestilling, selvbestemmelse og forbud mot diskriminering, trusler, tvang og vold skal også beskrives i erklæringen. Personen som signerer, skal få informasjon om at brudd på norske lover kan føre til straff.

Regjeringen mener det er viktig at deltakere i introduksjonsprogrammet er kjent med disse verdiene. Formålet er både å sikre nødvendig informasjon og å tydeliggjøre hvilke krav som stilles til den enkelte, samt hvilket ansvar samfunnet pålegger hver og en av oss, jf. Prop. 70 L (2025-2026). Regjeringen mener at integreringserklæringen først og fremst bør gi en pedagogisk oversikt over de mest grunnleggende verdiene i Norge, samtidig som rettighetene og pliktene til den enkelte tydeliggjøres. Jeg mener at formuleringene i integreringserklæringen er godt egnet til å ivareta dette formålet.

Forslag 3*: Integreringskontrakten inneholder krav om kunnskaper om barneoppdragelse i tråd med norske normer, herunder forbud mot vold, tvang og negativ sosial kontroll.*

Jeg deler forslagsstillernes synspunkt om viktigheten av at barneoppdragelse skjer i samsvar med norsk lov. Jeg mener at integreringserklæringen vil samsvare godt med forslaget når det gjelder barneoppdragelse. I integreringserklæringen skal det fremgå tydelig hvilke grunnprinsipper barneoppdragelse etter norsk lov hviler på. Integreringserklæringen vil videre slå fast at foreldre eller omsorgspersoner har ansvar for å ta hensyn til barnets beste. Det vil påhvile den som signerer erklæringen en plikt til å beskytte barnet mot vold, overgrep og annen skadelig adferd.

Forslag 4*: Integreringskontrakten skal inneholde krav om aktiv deltakelse i arbeid eller utdanning som en del av integreringskontrakten.*

Integreringserklæringen skal inneholde en forventning om at den enkelte skal arbeide for å bli økonomisk selvstendig gjennom arbeid eller utdanning. Forslaget går imidlertid lenger ved å etablere en generell individuell forpliktelse til å skaffe seg arbeid eller utdanning.

Jeg mener det er grunn til å være varsom med å utforme slike absolutte krav. Muligheten til å komme i arbeid eller utdanning påvirkes av en rekke forhold som den enkelte ikke fullt ut kontrollerer, blant annet helsesituasjon, utdanningsbakgrunn, arbeidsmarkedet og konjunkturforhold. Integreringsregelverket bør derfor primært stille krav til aktiv deltakelse i kvalifiseringstiltak og egen innsats, ikke til et bestemt resultat som den enkelte ikke nødvendigvis kan garantere.

Integreringserklæringen vil stille tydelige krav til deltakelse med siktemål om å bli økonomisk selvstendig, uten å stille krav til et resultat som kan ligge utenfor den enkeltes kontroll. Jeg mener det er en hensiktsmessig linje.

***Forslag 5**: Innføring av konsekvenser ved brudd på integreringskontrakten, blant annet knyttet til ytelser, familiegjenforening, bosetting, opphold og statsborgerskap.*

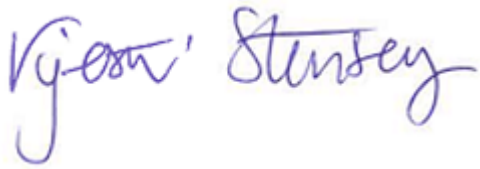
Integreringserklæringen skal signeres av deltakere i introduksjonsprogrammet, jf. Prop. 70 L (2025-2026). Manglende deltakelse kan medføre trekk i introduksjonsstønaden, jf. integreringsloven § 21. Dette vil fremgå tydelig av integreringserklæringen.

Spørsmålene som reises i forslaget, berører i stor grad de samme problemstillingene som skal vurderes ved oppfølgingen av anmodningsvedtak nr. 817 og 818. Regjeringen vil vurdere ulike sanksjoner ved brudd på integreringserklæringen, og hvordan dette eventuelt kan sees i sammenheng med rettigheter knyttet til permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap. Dette følger av anmodningsvedtak nr. 817. Regjeringen vil samtidig vurdere konsekvenser ved manglende oppfyllelse av integreringsforpliktelser, inkludert økonomiske sanksjoner og betydning for oppholdstillatelse i grove tilfeller, i tråd med anmodningsvedtak nr. 818. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med vår vurdering på et senere tidspunkt.

***Forslag 6**: Avslag på opphold og retur for enhver ikke-vestlig innvandrer som ikke signerer integreringskontrakten.*

Jeg understreker at våre internasjonale forpliktelser vil sette grenser for ev. sanksjonering av manglende signatur på en integreringskontrakt, herunder kan retten til respekt for familieliv etter EMK art. 8 og Norges forpliktelser etter flyktningkonvensjonen og barnekonvensjonen være til hinder for avslag og retur på dette grunnlaget. Avslag på opphold og retur av personer som ellers fyller vilkårene for opphold i Norge må uansett stå i et rimelig forhold til de samfunnsmessige konsekvensene og samfunnets behov for reaksjoner. Integrering er viktig, men manglende signering av en integreringskontrakt kan skyldes en rekke forhold, og tilsier ikke i seg selv at utlendingen har manglende vilje til å oppfylle punktene i en integreringserklæring. Jeg mener for øvrig at spørsmål om eventuelle konsekvenser av manglende signering må vurderes i sammenheng med vurdering av manglende oppfyllelse av forpliktelser og ev. brudd på integreringserklæringen. Dette vil bli vurdert i oppfølgingen av anmodningsvedtak nr. 817 og nr. 818. Det vises til svar på forslag 5.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon